

REFERAT 2022-25: Natur-, Klima- og Miljøudvalget d. 03-09-2025

Mødedato	Onsdag d. 03. september 2025 kl. 14:00
Mødested	Mødelokale 205, Sønderborg Rådhus
Mødedeltagere	Asger Romme Andersen, Daniel Staugaard, Charlotte Riis Engelbrecht, Kirsten H. Bachmann, Kristian Bonefeld

Indholdsfortegnelse

1. Godkendelse af dagsorden.....	3
2. Orientering om Grøn Trepert.....	4
3. Godkendelse af forslag til Indsatsplan for Als.....	6
4. Godkendelse af gebyr for sagsbehandling af selektiv nedrivning over 250 m2.....	9
5. Godkendelse af igangsættelse af tillægsrapport til kystbeskyttelsesprojektet på Sønderborg Havn.....	11
6. Godkendelse af projektforslag for fjernvarmeudrulning til slagteri og Blans by.....	13
7. Orientering om status på Prioriterede opgaver i Teknik, Miljø & Bæredygtighed i 2025.....	17
8. Godkendelse af takster for budget 2026, som skal indgå i forbindelse med 2. behandling af budget.....	19
9. Orientering om ledelsesinformation 2025 - ultimo juli.....	21
10. Orientering om status på udmøntningsplan 2025-2028.....	23
11. Generel orientering.....	24
Lukket: 12. Underskriftsark - (Lukket punkt).....	25

Punkt 1: 1. Godkendelse af dagsorden

25/1074

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at godkende

- dagsordenen.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 03-09-2025

Godkendt.

Punkt 2: 2. Orientering om Grøn Trepert

25/1539

Sagsresumé

Natur-, Klima- og Miljøudvalget får under dette punkt en orientering om status på Grøn Trepert i Sønderborg Kommune. Fokus for orienteringen er det videre arbejde med udarbejdelse og kvalificering af omlægningsplanen samt inddragelsen af lodsejere frem mod den endelige politiske godkendelse i december 2025.

Formålet med Grøn Trepert er at skabe en bæredygtig fremtid for Danmark ved at reducere udledningen af drivhusgasser, forbedre naturen og biodiversiteten samt sikre et bedre vandmiljø og rent drikkevand. Aftalen indebærer en omfattende omlægning af landbrugsarealer, indførelse af en CO2-afgift på udledninger fra husdyr og fremme af nye klimateknologier.

Grøn Trepert er i tråd med Byrådets Vision 2022-2025 om grøn omstilling og ønsket om CO2-neutralitet i 2029. Grøn Trepert understøtter desuden Sønderborg Kommunes bæredygtighedspolitik ved at skabe langvarige, bæredygtige løsninger i fællesskab med samarbejdspartnere.

Under behandlingen af punktet deltager den faglige projektleder, afdelingsleder for Byg og Bolig, Tina Callesen, samt kommuneplanlægger, Annette Klüver Andersen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Kommunerne spiller en central rolle i arbejdet med omlægningsplanerne under Grøn Trepert. De lokale grønne treparter skal udarbejde planer for arealomlægning i deres respektive vandoplande. I alt skal 23 lokale treparter samarbejde om at drøfte, koordinere og tænke helhedsorienteret på tværs af områder med henblik på at udarbejde 23 omlægningsplaner inden udgangen af 2025.

Omlægningsplanerne er dynamiske og vil løbende blive opdateret efter 2025. Nye projekter kan tilføjes, og eksisterende skitseprojekter kan erstattes af nye initiativer.

Sønderborg Kommune deltager med både politisk og administrativ repræsentation i den lokale trepart, der dækker Lillebælt/Jylland-området. Kommunen er desuden en del af oplandet til treparten Vidå-Kruså, men har valgt ikke at være aktivt repræsenteret her. Det skyldes primært, at Sønderborg Kommune kun har en meget begrænset arealdækning i dette vandopland.

Forvaltningen arbejder for nuværende med at identificere potentielle områder, der kan indgå i omlægningsplanen. Identifikationen baserer sig i overvejende grad på det datagrundlag, der er udarbejdet på nationalt plan. Derudover på lokale analyser og tilkendegivelser fra lodsejere om potentielle områder, hvorpå de gerne ser, at der sker en indsats lokalt. Forvaltningen forbereder derudover næste fase af lodsejerinvolvering frem mod den endelige politiske principgodkendelse af omlægningsplanen i december 2025. En skitseret procesplan for forløbet fremgår af det vedhæftede bilag.

Sønderborg Kommune afholdt i samarbejde med Landbrugets organisationer, Danmarks Naturfredningsforening og Naturstyrelsen det første lodsejermøde den 24. juni 2025 på Gråsten Landbrugsskole. Arrangementet tog udgangspunkt i spørgsmålet: Hvor er vi nu, og hvordan kan du som lodsejer byde ind med projekter, arealer og idéer til omlægningsplanen?

I alt deltog 210 lodsejere i mødet, som blandt andet resulterede i 45 projektforslag, der nu bliver nærmere vurderet af forvaltningen. Alle inviterede lodsejere har efterfølgende modtaget et brev via e-Boks med en kort opsummering af mødet samt et link til Klimaportalen, hvor oplæggene fra mødet er uploadet.

I slutningen af august og begyndelsen af september gennemføres næste fase af lodsejerinvolveringen med ét møde på kommunens Jyllandsside og to møder på Als. Her vil deltagerne få mulighed for at dykke dybere ned i mulighederne for arealomlægning, da der begynder at tegne sig et billede af, hvor der potentielt kan ske en arealomlægning. Møderne afholdes i samarbejde med Spiras og LHN.

Den videre proces indebærer et tæt samarbejde mellem kommunen, relevante organisationer og lodsejere. Næste skridt er at konkretisere initiativer, prioritere potentielle indsatsområder og sikre en åben dialog om mulige og frivillige løsninger. Målet er at skabe sammenhæng mellem lokale behov og de nationale mål for klima, natur og vandmiljø – med fokus på fleksibilitet, opfølgning og løbende tilpasning af omlægningsplanen.

Dette sker gennem kontinuerlige møder og vidensdeling blandt parterne for at sikre ejerskab og engagement i processen frem mod færdiggørelsen af omlægningsplanen, hvor indsatsen skal balancere hensyn til både miljø, landbrug og samfundsinteresser.

Forvaltningen vil på udvalgsmødet give en opdatering på status for arbejdet med omlægningsplanen.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 03-09-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Grøn Trepert - Procesplan

Punkt 3: 3. Godkendelse af forslag til Indsatsplan for Als

24/9766

Sagsresumé

Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse på Als danner grundlaget for de indsatser, som skal beskytte grundvandet på Als. Indsatsplanen også med til at fastlægge rammerne for gennemførelsen af indsatserne for grundvandsbeskyttelse, ved at sikre mest muligt samarbejde mellem de almene vandforsyninger omkring grundvandsbeskyttelse.

Indsatsplanen er udarbejdet på baggrund af Miljøstyrelsens opdaterede grundvandskortlægning af Als og styrelsens udpegning af nye indsatsområder. Med indsatsplanen samles de eksisterende fire indsatsplaner og den nye indsatsplan for Sydals og Kegnæs.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget godkendte den 5. marts 2025, at forslag til en ny Indsatsplan for Als blev sendt i offentlig høring i 12 uger. Den offentlige høringsperiode er nu afsluttet, og forvaltningen har modtaget seks høringssvar inden høringsfristens udløb. Høringssvarene har givet anledning til enkelte mindre ændringer til kapitlerne Aktører, Prioritering af områder for indsatser og Vandværker under Midt Als og Sydals Øst Vandværker. Ændringerne til Indsatsplanen er ikke af væsentlig karakter.

Sagen understøtter Byrådets vision om 'Grøn omstilling og jobvækst' og 'Et godt liv', da indsatsplanen vil bidrage til at sikre, at alle borgere i Sønderborg Kommune har drikkevand af god kvalitet på basis af fælles samarbejde om rent grundvand og en bæredygtig udnyttelse af vandressourcerne, også i fremtiden.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget, at Byrådet godkender

- Endeligt forslag til Indsatsplan for Als med ændringer som beskrevet i indstillingsbilaget.

Sagsfremstilling

Miljøstyrelsen har foretaget en opdatering af grundvandskortlægningen af Als. På baggrund heraf har Miljøstyrelsen udpeget nye indsatsområder. Kommunen er i henhold til Bekendtgørelse nr. 912 af 27. juni 2016 om indsatsplaner forpligtet til at udarbejde indsatsplaner for alle indsatsområder udpeget indenfor Kommunen.

I forbindelse med indsatsplanlægningen for grundvandsbeskyttelse for Sønderborg Kommune har forvaltningen hidtil udarbejdet fem separate indsatsplaner, der hver dækkede en del af Als. Udarbejdelsen af indsatsplanen for Sydals og Kegnæs har afventet Miljøstyrelsens opdaterede grundvandskortlægning, som blev færdig i sommeren 2022.

På baggrund af de indsatsområder Miljøstyrelsen har udpeget, har forvaltningen udarbejdet én samlet indsatsplan for grundvandsbeskyttelse på hele Als. Med planen samles de eksisterende fire separate indsatsplaner og den nye indsatsplan for Sydals og Kegnæs.

Formålet med den samlede plan er at effektivisere arbejdet med indsatsområderne og gøre det lettere for borgerne at finde den relevante indsatsplan for netop deres område.

Indsatsplanen danner grundlaget for indsatser i Sønderborg Kommune, som skal beskytte grundvandet på Als tilstrækkeligt fremadrettet. Indsatsplanen også med til at fastlægge rammerne for gennemførelsen af indsatser for grundvandsbeskyttelse, ved at sikre mest muligt samarbejde mellem de almene vandforsyninger omkring grundvandsbeskyttelse.

Planens indhold

Planen indeholder følgende 6 overordnede afsnit:

- Om planen: Her er rammer og lovgrundlag for indsatsplanen beskrevet, sammen med en beskrivelse af planen, udarbejdelse og miljøvurdering af planen.
- Geologien på Als: Her er beskrevet den generelle geologi på Als. Derudover beskrives Grundvandsmagasinerne, grundvandskemen og grundvandsdannelsen på Als.
- Nord, Midt, Vest og Syd Als: I disse afsnit findes oplysninger om de enkelte almene vandværker i Sønderborg Kommune. Her beskrives den nuværende grundvandstilstand, indvindingsoplandet, det grundvandsdannende opland og de forureningskilder, der er til vandværket. Vandværkernes ressourceudnyttelse af grundvandsmagasinerne beskrives også her.
- Indsatser: Beskriver de indsatser, der er vurderet nødvendige for hvert enkelt vandværk, hvem der skal løse indsatsen og tidshorizonten for indsatsen.
- Ordliste: Forklaring af fagbegreberne benyttet i indsatsplanen.
- Kort: Kort over området omfattet af Indsatsplanen.

Af væsentlige indsatser i planen kan nævnes:

- Krav om gødningsreduceret landbrugsdrift på kommunalt forpagtet jord.
- Kommunal påbudsvillighed efter ekspropriationslignende forhold til lodsejere indenfor indvindingsoplande til almene vandværker på Als, om reduceret nitratudvaskning, hvis nitratindholdet i drikkevandet overstiger den gældende grænseværdi for nitrat i drikkevand.
- Grundvandsbeskyttelse skal indtænkes som kriterium i forbindelse med udpegning af skovrejsning, som del af Grøn Trepartsaftale og ved ny kommuneplan eller revision af eksisterende kommuneplan.
- Forbud mod nye jordrensingsanlæg, samt anlæg til håndtering af forurenede jord, indenfor indvindingsoplande til almene vandværker.

Interessentinddragelse og høring

Indsatsplanen skal i henhold til Bekendtgørelse om indsatsplaner sendes i 12 ugers offentlig høring. Natur-, Klima- og Miljøudvalget godkendte ved mødet den 5. marts at sende udkast til indsatsplanen i offentlig høring i perioden 1. april 2025 til den 24. juni 2025.

Udkast til planen har været i høring hos kommunens vandværker og Koordinationsforum for indsatsplanen. Vandværkerne blev i perioden præsenteret for udkast til indsatsplanen ved 2 informationsmøder. Indsatsplanen er blevet tilpasset efter forhøringen.

Forvaltningen vurderer, at der ikke er behov for at afholde borgermøder, da indsatserne i indsatsplanen primært påvirker de interessenter, der allerede er repræsenteret i et koordinationsforum. Forummet fik udkast til planen forelagt inden den offentlige høring, ligesom interessenterne har haft mulighed for at afgive høringssvar i høringsperioden.

Miljøvurdering

Der er foretaget en miljøscreening, som viser, at forslag til Indsatsplanen ikke medfører væsentlige miljøpåvirkninger. Der

har derfor ikke været behov for at foretage en miljøvurdering. Miljøscreeningen har været i offentlig høring i fire uger.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 03-09-2025

Natur-, Klima- og Miljøudvalget anbefaler indstillingen.

Bilag

Indstillingsbilag Indsatsplan for Als

Indsatsplan 2025

Opsamling af høringssvar fra offentlighedsperiode

Punkt 4: 4. Godkendelse af gebyr for sagsbehandling af selektiv nedrivning over 250 m2.

25/10720

Sagsresumé

Fra den 1. juli 2025 skal Sønderborg Kommune ændre sin behandling af sager om bygge- og anlægsaffald fra nedrivninger over 250 m2. Der er ikke øget DUT-bevilling (øget kompensation fra staten), men der er mulighed for at gebyrfinansiere opgaven.

Forvaltningen foreslår at indføre et sagsbehandlingsgebyr for at dække udgifterne til kommunens sagsbehandling af standardiserede nedrivningsplaner fra 1. januar 2026. Forudsat udvalgets godkendelse tilføjes en ny takst for sagsbehandling af standardiserede nedrivningsplaner til takstbladet for 2026.

Ændringen er i tråd med Byrådets Vision om erhvervsservice i topklasse med fokus på den servicerende myndighed med forenklede administrative processer og gennemsigtige gebyrer for virksomhederne i Sønderborg Kommune.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at godkende

- en takst for sagsbehandling af standardiserede nedrivningsplaner på 1.064 kr. pr. time.

Sagsfremstilling

Den nationale regulering af anmeldelser af bygge- og anlægsaffald blev ændret i foråret 2024 med ikrafttræden den 1. juli 2025. Formålet var at sikre en bedre udnyttelse af ressourcer fra nedrivninger og en bedre kontrol med miljøfremmede stoffer i bygningerne inden nedrivningerne.

Ændringerne får betydning for nedrivning af bygninger over 250 m2. Her skal bygherren fremover indsende en standardiseret nedrivningsplan til kommunen samtidig med ansøgning om nedrivningstilladelse. Reguleringen forbliver den samme for anmeldelser af renoveringer, ombygninger og nedrivninger af bygninger under 250 m2, hvor bygherren fortsat blot skal sende en anmeldelse af bygge- og anlægsaffald.

Den standardiseret nedrivningsplan stiller nye krav til forvaltningens sagsbehandling, da den som noget nyt indeholder bygherrens ressourcekortlægning, arbejdsbeskrivelser, beskrivelser af miljøsaneringer og byggepladsplaner. Forvaltningen forventer, at disse sager vil få en øget sagsbehandlingstid på ca. 3 timer pr. sag.

Forvaltningen behandler omkring 200 anmeldelser hvert år, hvoraf ca. 50 sager skønnes at falde ind under de nye regler. Antallet vil være konjunkturfølsomt og variere med aktiviteten i samfundet generelt.

Den nationale lovgivning gør det muligt for kommunerne at gebyrfinansiere sagsbehandling af de nye nedrivningsplaner. Såfremt opgaven skal varetages af forvaltningen uden gebyrfinansiering, men varetages indenfor de eksisterende rammer, vil det påvirke sagsbehandlingstiderne for bl.a. anmeldelse af jordflytning og affald, tilsyn med ulovlige affaldsoplag og affaldshåndtering.

Forvaltningen foreslår, at gebyropkrævningen sker på baggrund af medgået tid til en fastsat timepris. Gebyret skal blandt andet dække forvaltningens sagsbehandling og udgifter til sagsbehandlingsprogrammet www.Bygningsaffald.dk. Gebyret forslås sat til 1.064 kr. pr. time og følger dermed de øvrige takster på området, ligesom den fremover følge den almindelige prisfremskrivning.

Forvaltningen vurderer, at gebyret vil have en gennemsnitlig erhvervsøkonomisk omkostning for den enkelte nedrivningssag på ca. 3.000 kr.

Da det er en ny takst behandles denne særskilt og vil forudsat udvalgets godkendelse tilføjes takstbladet for 2026.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, i det de forventede indtægter finansieres af indtægtsbudgettet på affaldsområdet.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 03-09-2025

Godkendt. For stemte 3 bestående af Ø, S og A. Imod stemte 2 bestående af V.

Punkt 5: 5. Godkendelse af igangsættelse af tillægsrapport til kystbeskyttelsesprojektet på Sønderborg Havnefront

25/331

Sagsresumé

Den 12. juni 2024 godkendte Natur-, Klima- og Miljøudvalget de overordnede kystbeskyttelsesmetoder og linjeføringer for anlæg til kystbeskyttelse af Sønderborg Havnefront. Herved er det prioriterede mål for Sønderborg Havnefront – beskrevet i Handleplan for Klimatilpasning 2022 – opfyldt, og projektets første fase er afsluttet. Næste fase forudsætter en fornyet prioritering af projektet.

Det blev på udvalgets møde den 5. februar 2025 besluttet, at forvaltningen skulle udarbejde et notat for den videre prioritering af projektet på Sønderborg Havnefront. Notatet blev forelagt til udvalgets drøftelse på mødet den 13. august 2025.

På baggrund af udvalgets drøftelse indstiller forvaltningen til, at der udarbejdes en tillægsrapport for området omkring Sønderborg Slot til DAPP-rapporten for kystbeskyttelsesprojektet på Sønderborg Havnefront. DAPP er en metode for dynamisk og adaptiv klimatilpasning, og rapporten er en opsummering af fundene i analysen.

Sagen understøtter Byrådets Vision 2022-2025, hvor grøn omstilling og jobvækst samt levende byer, lokalsamfund og fællesskaber er fokusområder.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at godkende

- at der udarbejdes en tillægsrapport for området omkring Sønderborg Slot til DAPP-rapporten for kystbeskyttelsesprojektet på Sønderborg Havnefront.

Sagsfremstilling

Byrådet vedtog den 24. august 2022 en klimatilpasningsplan, som beskriver udfordringer i forhold til klimaforandringerne nu og frem til år 2100. For Sønderborg by viser planen, at stormfloder og havvandsstigninger både nu og særligt i fremtiden udgør en væsentlig risiko, herunder på Sønderborg Havnefront.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget godkendte den 1. juni 2022 Handleplan for Klimatilpasning 2022. Det blev herunder godkendt, at der skal godkendes overordnede kystbeskyttelsesmetoder og linjeføringer for anlæg til kystbeskyttelse af Sønderborg Havnefront.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget godkendte den 12. juni 2024 de overordnede kystbeskyttelsesmetoder og linjeføring for anlæg til kystbeskyttelse af Sønderborg Havnefront. Med godkendelsen af de overordnede kystbeskyttelsesmetoder og linjeføringer for anlæg til kystbeskyttelse af Sønderborg Havnefront, er det prioriterede mål beskrevet i Handleplan for Klimatilpasning 2022 opfyldt. Målsætningen for opgaven er således indfriet og projektets første etape afsluttes.

På udvalgets møde den 5. februar 2025 blev det besluttet, at forvaltningen skulle udarbejde et notat for rammerne for den videre prioritering af kystbeskyttelsesprojektet på Sønderborg Havnefront. Dette notat drøftede Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 13. august 2025.

Forud for en igangsættelse af fase 2, som blandt andet indeholder udarbejdelse af projektforslag og udkast til bidragsfordeling for kystbeskyttelsesprojektet på Sønderborg Havnefront, skal der udarbejdes en tillægsrapport til DAPP-analysen (metode for dynamisk adaptiv klimatilpasning) for området omkring Sønderborg Slot.

Dette forudsætter, at der indgås et samarbejde med Slots- og Kulturstyrelsen om udarbejdelsen af tillægsrapporten. Slots- og Kulturstyrelsen afholder udgifterne for udarbejdelsen af tillægsrapporten, og det forventes at den kan udføres i 3.- 4. kvartal af 2025.

Når tillægsrapporten er endelig udfærdiget, skal resultatet præsenteres for udvalget. Herefter kan udvalget tages stilling til om fase 2 for kystbeskyttelsesprojektet for Sønderborg Havnefront skal igangsættes.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 03-09-2025

Godkendt.

Bilag

Forventede projektafgrænsning

Punkt 6: 6. Godkendelse af projektforslag for fjernvarmeudrulning til slagteri og Blans by

24/19918

Sagsresumé

Sønderborg Varme har ansøgt om tilladelse til at etablere fjernvarmeforsyning til slagteriet Danish Crown samt Blans by. Ansøgningen udgøres af vedlagte projektforslag.

Projektet ligger i forlængelse af Avnbøl og Ullerup, som er godkendt til fjernvarme i maj 2024. Udrulning af fjernvarme i Blans by kræver at en stor andel af forbrugerne tilslutter sig fjernvarmen. Hvis det ikke sker, vil der være udfordringer med finansiering af denne del af projektet. Derfor gennemfører Sønderborg Varme kun projektet, hvis de modtager tilstrækkelige bindende tilmeldinger.

Projektforslaget har været i høring fra den 3. juli til den 11. august 2025 hos berørte parter. Der er ikke modtaget bemærkninger til projektforslaget.

Projektforslaget er i overensstemmelse med Varmeplanen og understøtter Byrådets Vision for 2022-2025 om grøn omstilling og jobvækst. Desuden understøttes ProjectZeros mål om at udfase gas til opvarmning i boliger senest i 2029. Projektet reducerer brug af gas til opvarmning, og ligeledes reduceres brugen af biomasse, idet en godkendt biomassekedel ændres til en luft-vand varmepumpe. Herved reduceres udledningen af CO₂ og andre miljøskadelige emissioner med omkring 23 pct i forhold til nuværende situation. Endelig gøres fjernvarme mere økonomisk robust, da der tilføjes elbaseret produktion.

Natur-, Klima og Miljøudvalget har beslutningskompetencen til godkendelse af større projektforslag for kollektiv varmeforsyning, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at godkende

- projektforslag for fjernvarmeudrulning til Blans by og Danish Crown med vilkår om, at konverteringen af Blans by kun gennemføres, hvis der er opnået bindende tilmeldinger på minimum 75 pct. af det af alle gas-, olie- og biomasseforbrugere i Blans by senest tre år efter meddelt godkendelse.

Sagsfremstilling

Sønderborg Varme har søgt om lov til at udvide sit forsyningsområde til at omfatte slagteriet Danish Crown samt Blans by. Projektet ligger i forlængelse af Avnbøl og Ullerup, som er godkendt til fjernvarme i maj 2024. Varmeforsyningen vil primært ske fra fjernvarmeværket i Gråsten, hvor der etableres en ny luft-vand varmepumpe. Den vil erstatte en planlagt biomassekedel, der er godkendt til at dække varmebehovet i Avnbøl og Ullerup.

Projektet indeholder en ny transmissionsledning mellem Ullerup og Blans, opgradering af godkendt transmissionsrør mellem Adsbøl og Ullerup, distributionsnet i Blans by samt ændring fra en godkendt biomassekedel (5,3 MW varme) samt 1 MW røggaskondensering på eksisterende halmkedel til en 10 MW varme luft-vand varmepumpe. Luft-vand varmepumpen skal dække stigningen i varmebehov og placeres ved fjernvarmeværket i Gråsten. Afgrænsning af fjernvarmeområdet i Blans er vist på vedlagte kortbilag.

Projektet vil fortrænge brug af gas til opvarmning af boliger i Blans samt gas, der bruges i Danish Crowns gaskedler. Projektet vil desuden gøre Sønderborg Varmes varmeproduktion mere robust overfor markedsændringer, da der tilføjes elforbrugende grund- og mellemlast. I dag består Sønderborg Varmes anlægsportefølje primært af elproducerende og biomasseforbrugende varmeproduktion.

Konverteringen af Blans by kræver en forholdsvis høj tilslutningsprocent på 77,5 pct. af alle naturgas-, olie- og biomasseforbrugere i Blans by. En lavere tilslutning vil medføre et selskabsøkonomisk underskud for Sønderborg Varme, og dermed vil projektet påvirke øvrige kunder negativt. For at undgå dette forbeholder Sønderborg Varme sig retten til ikke at gennemføre konverteringsprojektet for Blans by, hvis der ikke er bindende tilmeldinger, som svarer til minimum 75 pct. af alle gas-, olie- og biomasseforbrugere byen. Fristen herfor sættes til tre år fra meddelt tilladelse. Det vil være muligt at søge en forlængelse af fristen. Hvis den nødvendige tilslutning ikke opnås, vil konverteringen af Blans by bortfalde, og området vil igen blive gasområde. Sønderborg Varme vil ikke længere kunne forsyne området, og borgerne i Blans kan søge tilskud til etablering af varmepumper.

Samfundsøkonomisk vurdering

Som forudsætning for kommunens godkendelse skal det foreslåede projekt være det mest samfundsøkonomisk fordelagtige projekt sammenlignet med andre relevante alternativer. Den samfundsøkonomiske analyse er en systematisk vurdering af projektets fordele og ulemper for samfundet opgjort i kroner. I den samfundsøkonomiske analyse indgår blandt andet omkostninger til investering, drift og vedligehold, køb af brændsel samt omkostningen ved udledning af CO₂ og øvrige luftemissioner.

Det valgte projekt er sammenlignet med referencen (uændret drift) og tre alternativer:

	Projektforslag	Reference (uændret drift)	Alternativ 1 (biomasse og luft/vand varmepumpe)	Alternativ 2 (kraftvarme)	Alternativ 3 (individuelle varmepumper)
Anlæg til produktion af varme	Der etableres en 10 MW luft- vand varmepumpe	Godkendt biomassekedel og røggas- kondensering etableres	Godkendt biomassekedel og røggas- kondensering etableres. Der etableres yderligere en 5 MW luft-til- vand varmepumpe	Der etableres et 10 MW biomasse kraftvarme- værk	Der etableres en 10 MW luft- vand varmepumpe
Betydning for Blans by og slagteri	Blans by og slagteriet tilsluttes fjernvarmenettet	Blans by og slagteriet fortsætter som gasområder	Blans by og slagteriet tilsluttes fjernvarmenettet	Blans by og slagteriet tilsluttes fjernvarmenettet	Slagteriet tilsluttes fjernvarmenettet. Blans by konverteres til opvarmning med individuelle varmepumper

	Transmissions- ledning fra Ullerup til Blans etableres.	Godkendt transmissions- ledning fra Adsbøl til Ullerup etableres.	Transmissions- ledning fra Ullerup til Blans etableres.	Transmissions- ledning fra Ullerup til Blans etableres.	Transmissions- ledning fra Ullerup til slagteriet etableres.
Behov for transmissionsledninger	Godkendt transmissions- ledning fra Adsbøl til Ullerup opgraderes.		Godkendt transmissions- ledning fra Adsbøl til Ullerup opgraderes.	Godkendt transmissions- ledning fra Adsbøl til Ullerup opgraderes.	Godkendt transmissions- ledning fra Adsbøl til Ullerup opgraderes.

Nedenstående tabel viser, at det er samfundsøkonomisk billigst at konvertere slagteriet og Blans by ved at etablere en stor luft-vand varmepumpen på 10 MW (projektet). Referencen og alternativerne er hhv. 37,9, 12,8, 30,1 og 3,5 mio. kr. dyrere.

	Projekt	Reference	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3
Beregnet samfundsøkonomi (omkostninger i mio.kr.)	1251,5	1289,4	1264,3	1281,6	1255,0
Difference i forhold til projekt	-	37,9	12,8	30,1	3,5

Det er forventningen, at det valgte projekt vil gavne forbrugerne økonomisk. Beregninger viser, at et standardhus fra 1970'erne kan spare 3910 kr./år i forhold til nuværende forsyning med gas, og 1472 kr./år i forhold til alternativ 3 med individuel varmepumpe.

Beregninger viser, at projektforslaget resulterer i en lavere CO2-udledning på årligt 384 ton CO2-ækvivalenter over 20 år i forhold til referencen. Det svarer til et fald på omkring 23 pct.

Selskabsøkonomisk vil det være en fordel at gennemføre projektet set i forhold til nuværende drift. Sammenlignes projektet med alternativ 3, hvor slagteriet får fjernvarme og Blans konverteres til individuelle varmepumper, er scenarierne meget ligeværdige selskabsøkonomisk.

Høringssvar

Sagen har været sendt i høring fra den 3. juli til den 11. august 2025 hos gasselskabet Evida, el-netselskabet N1 samt fjernvarmeværker i Sønderborg Kommune. SONFOR A/S og Evida har svaret, at de ikke har bemærkninger til projektforslaget. SONFOR A/S nævner, at der skal vises hensyn til eksisterende ledninger.

Videre proces

Projektet kræver øvrige myndighedstilladelser, heriblandt afgørelse efter §25 i Miljøvurderingsloven (VVM). Forudsat udvalgets godkendelse og øvrige myndighedsgodkendelser vil ansøger modtage en afgørelse med godkendelse af projektforslaget. I den følgende fase vil ansøger fastlægge den præcise placering af transmissionsledningerne fra Adsbøl til Ullerup samt fra Ullerup til Slagteriet og Blans. Placeringen skal godkendes som et eller flere tillæg til projektforslaget og vil, efter dialog med berørte lodsejere, blive forelagt udvalget til godkendelse.

Det er forventningen, at Sønderborg Varme vil søge om lån via kommunekredit til projektet. Dette vil blive behandlet selvstændigt.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 03-09-2025

Godkendt.

Bilag

Projektforslag for fjernvarmetilslutning af Blans og Danish Crown

Afgrænsning fjernvarme Blans

Punkt 7: 7. Orientering om status på Prioriterede opgaver i Teknik, Miljø & Bæredygtighed i 2025

25/2335

Sagsresumé

Forvaltningen har i 2025 arbejdet med forskellige drifts-, anlægs- og politisk prioriterede opgaver i henhold til den politisk godkendte 'Liste over prioriterede opgaver i 2025 i Teknik, Miljø og Bæredygtighed'. Prioriteringen af opgaverne havde til formål at styrke fokus på de vigtigste og mest gennemførlige indsatser og skabe gennemsigtighed om opgavevaretagelsen mellem forvaltningen, borgere og Byrådet. I denne sag gøres der status over antallet af gennemførte, igangværende og ikke påbegyndte opgaver.

Sagen understøtter forvaltningens samlede arbejde for at indfri Byrådets Vision 2022 – 2025, idet prioriteringen af opgaverne vil bidrage til forventningsafstemningen med borgerne om forvaltningens arbejde og et øget tværgående fokus på de højest prioriterede og finansierede indsatser i forvaltningen.

Sagen forelægges til parallel orientering i hhv. Teknik-, By- og Boligudvalget, Natur-, Klima- og Miljøudvalget og Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Forvaltningen i Teknik, Miljø og Bæredygtighed har i 2025 arbejdet med en række drifts-, anlægs- og politisk prioriterede opgaver, som blev udvalgt og prioriteret i forlængelse af budgetaftalen for 2025-2028. Prioriteringen af opgaverne havde til formål at sikre et styrket tværgående fokus på de højest prioriterede og realistisk gennemførlige indsatser i forvaltningen. Samtidig skulle prioriteringen skabe gennemsigtighed og forventningsafstemning om opgavevaretagelsen mellem forvaltningen, borgere og Byrådet.

Listen blev i sin tid udarbejdet af forvaltningen med afsæt i en vurdering af, hvilke opgaver der – inden for forvaltningens ressourcemæssige rammer – med rimelighed kunne forventes helt eller delvist gennemført i 2025. Listen blev justeret efter drøftelser i udvalgenes formandskaber den 18. februar 2025, hvor enkelte opgaver blev tilføjet, udskudt eller omformuleret i den forbindelse. Udvalget godkendte listen den 5. marts 2025.

Medio august 2025 foreligger der følgende samlede status på de 61 prioriterede opgaver:

- Antal gennemførte opgaver: 14 (23 pct.)
- Antal igangværende opgaver: 40 (66 pct.)
- Antal ikke påbegyndte opgaver: 7 (12 pct.)

I den forbindelse bemærkes, at følgende igangværende opgaver er blevet forsinket:

Opgave	Oprindelig forventet afslutning	Ny forventet afslutning	Forklaring på forsinkelse
Afslutning af sagen om vejadgang til Fiskerløkken	Q1 2025	Ikke relevant	Forvaltningen foreslår, at sagen lukkes
Forprojekt Broager Torv	Q2 2025	Q4 2025	Forprojektet er i gang sammen med Udviklingsforum; ny forventning: fremlægges senest Q4 2025
Stiforløb Kær Halvøstien	Q2 2025	Q4 2025	Detailprojektering pågår; ekstern dialog om naturhensyn har udskudt færdiggørelsen
Projekt "Als Stenrev – fiskebørnehaver"	Q2 2025	Q4 2025	Midler afsat; projektet gennemføres i etaper sammen med foreningen
Trafikplan for Augustenborg	Q2 2025	Q3 2025	Indgår nu i budgetforhandlingerne; politisk behandling forventes september 2025
Hertugernes Augustenborg: Igangsættelse af arkitektkonkurrence	Q2 2025	Q4 2025	Afventer politisk godkendelse af endeligt program for arkitektkonkurrencen.

Der henvises derudover til vedlagte bilag for status på den enkelte opgave.

For så vidt angår igangværende og længerevarende projekter, vil forvaltningen i relevant omfang medtage forslag til opfølgende handlinger i udmøntningsplanen og i den kommende prioritering af opgaver for 2026. Dette med henblik på at sikre kontinuitet og fremdrift i forvaltningens strategisk vigtige projekter.

Den endelige statusopgørelse over prioriterede opgaver i Teknik, Miljø & Bæredygtighed i 2025 forventes afsluttet og forelagt udvalgene medio december 2025. Kolonnen "Næste skridt" vil i den forbindelse blive indarbejdet på listen med henblik på at skabe overblik over behov for eventuel videreførelse i 2026.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 03-09-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Notat - august 2025 - Status på Prioriterede opgaver i 2025 i Teknik, Miljø og Bæredygtighed

Punkt 8: 8. Godkendelse af takster for budget 2026, som skal indgå i forbindelse med 2. behandling af budgettet 2026-2029 i Byrådet i september

25/5111

Sagsresumé

For at sikre en generel åbenhed og information om de kommunale takster, der gælder over for borgerne, skal der udarbejdes en takstoversigt til budgettet. Det er obligatorisk at udarbejde en takstoversigt både til budgetforslaget og til det vedtagne budget.

Der er udarbejdet et vedhæftet takstblad, som vil indgå i forbindelse med 2. behandling af budget 2026-2029 i Byrådet i september 2025.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at godkende

- forslag til takster for 2026.

Sagsfremstilling

For at sikre en generel åbenhed og information om de kommunale takster, der gælder over for borgerne, skal der udarbejdes en takstoversigt til budgettet. Det er obligatorisk at udarbejde en takstoversigt både til budgetforslaget og til det vedtagne budget.

Taksterne skal godkendes af Byrådet, hvis de er omfattet af styrelseslovens § 41 a (takster for benyttelse af sociale institutioner og ordninger med videre samt skolefritidsordninger), ellers godkendes de i det pågældende fagudvalg.

Der er udarbejdet et vedhæftet takstblad indenfor Natur-, Klima- og Miljøudvalgets område, som vil indgå i forbindelse med 2. behandling af budget 2026-2029 i Byrådet september 2025. Takster angivet med rødt i vedhæftet takstblad skal godkendes i september, mens de øvrige takster er godkendt i august.

Taksterne på sagsbehandlingsgebyr erhverv er reguleret ved almindelig prisfremskrivning.

Takster for følgende områder tilføjes takstbladet i december:

- Forsyningsområdet: Bestyrelsen for SONFOR A/S godkender taksterne for vand, spildevand samt renovation på deres møde i november 2025, hvorefter taksterne behandles i Natur-, Klima-, og Miljøudvalget på mødet i december 2025.
- Lovbestemte takster: Lovbestemte takster som afventer ministeriernes udmelding tilføjes takstbladet, når disse er offentliggjorte.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 03-09-2025

Godkendt.

Bilag

Takstblad 2026 NKM

Punkt 9: 9. Orientering om ledelsesinformation 2025 - ultimo juli

25/4875

Sagsresumé

Ledelsesinformation giver et overblik over, hvordan økonomi og aktiviteter ser ud for det enkelte udvalg i løbet af året.

Samlet set forventes der balance på områderne under Natur-, Klima- og Miljøudvalget i 2025.

Eventuelle mer- eller mindreforbrug på takst- og brugerfinansierede områder overføres til 2026.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Opfølgning på ledelsesinformation sker hver måned for de enkelte udvalg, hvor der gives en status på og forventning til årets resultat.

Resultatet for Natur-, Klima- og Miljøudvalgets område ultimo juli, viser et forbrug på 13,311 mio. kr. svarende til 34,4 pct. af det korrigerede budget.

Forventet regnskab for de enkelte områder er følgende:

Politikområde 03 Kommunale ejendomme:

- Der forventes balance.

Politikområde 07 Natur, Klima og Forsyning:

- Der forventes balance.

Politikområde 08 Veje og Trafik:

- Der forventes balance.

Samlet set forventes der balance på Natur-, Klima- og Miljøudvalgets område.

Det bemærkes, at områderne under Økonomiudvalget viser et forbrug på 28,583 mio. kr. svarende til 61,8 pct. af det korrigerede budget.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsudvalget oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 03-09-2025

Taget til efterretning.

Bilag

LIS drift NKM ultimo juli 2025

Punkt 10: 10. Orientering om status på udmøntningsplan 2025-2028

24/3426

Sagsresumé

Byrådet godkendte den 9. oktober 2024 budgettet for 2025 og overslagsårene 2026-2028.

Forvaltningen har efterfølgende udarbejdet en udmøntningsplan for budgettet, som dels definerer den udvalgmæssige og administrative forankring og dels danner grundlag for opfølgning i løbet af året.

Vedlagt er forvaltningens status på udmøntningsplanens elementer pr. august.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Byrådet godkendte den 9. oktober 2024 budgettet for 2025 og overslagsårene 2026-2028.

Budgetaftalen indeholder en række politiske prioriteringer understøttet af budgetudvidelser. Herudover er der med budgetaftalen besluttet en række øvrige elementer uden direkte tilknytning til budgettet. Det drejer sig om forskellige områder, der ønskes analyseret og/eller styrket gennem særlig opmærksomhed i budgetperioden.

Med henblik på den fremadrettede udmøntning af budgettets elementer godkendte Økonomiudvalget den 20. november 2024 udmøntningsplanen. Status på udmøntningsplanen vil blive fremlagt for Økonomiudvalget første gang den 19. februar 2025 og herefter i april, august, oktober og december. Fagudvalgene orienteres første gang på marts-møderne i 2025 og herefter i maj, september og november.

Status på udmøntningsplanens enkelte elementer pr. august 2025 fremgår af bilag.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 03-09-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Udmøntningsplan B2025-2028 - august NKM

Punkt 11: 11. Generel orientering

25/1076

Sagsresumé

Orientering fra formanden

Orientering fra medlemmer

Orientering fra forvaltningen

1. Orientering om centralrenseanlæg
2. Orientering om status på VE-projekter Q3 2025.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 03-09-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Ad. 2. - Orientering om status på VE-projekter Q3 2025

Punkt 12: Lukket: 12. Underskriftsark - (Lukket punkt)

25/1078